

"Vsem vam, pomembnim in preprostim, učenim in neukim, zdravim in bolnim, starim in mladim, svetim in grešnim, vsem kličem: Veselite se v Gospodu in vašega veselja vam ne bo nihče vzel. Mir in dobro, bratje in sestre."

Stane Zore, nadškof in metropolit ljubljanski

Iz vsebine:

2

p. Viljem Lovše:
Wild at Heart (4. nadalj.)
(Povzetki prevedenih
odlomkov iz knjige Johna
Eldredgea: Wild at Heart)

3

p. Viljem Lovše:
Razvezani hodimo skupaj
z vstalim Kristusom
(Povzetek predavanja na
nadškofijske srečanju
9. maja 2015)

7

Tomaž Rozman:
Neustavljivo hrepenenje
(Povzetek odlomka iz knjige
p. Christiana Gostečnika)

8

Tomaž Rozman:
Romanje na Svete gore nad
Bistrico ob Sotli

9

Cvetka Pišek:
Na Veliki planini
Helena Š., Milena in Zdenka:
Po Rožnovenski poti
na Brezje

10

Cvetka Pišek:
Romanje Treh dežel na
sv. Višarje
Nadaljevanje prispevka
iz 6. strani
Nadaljevanje prispevka
iz 7. strani

11

Marija Cigoj:
Letni načrt dejavnosti
skupine SRCE za obdobje
september 2015 -
avgust 2016

Skupnost Razvezanih v Cerkvi

VSAKO SRČKOVO LETO začnemo z romanjem k eni od Marijinih cerkva. V nedeljo, 13. septembra, smo poro- mali k cerkvi Marijinega rojstva na Svete gore nad Bistrico ob Sotli, ki ima dolgoletno romarsko tradicijo. Ko stojiš pod obo- ki, starimi že več stoletij, pomisliš na številne romarje, ki so prišli k Mariji s svojo prošnjo, stisko, pa tudi zahvalo in te potegne kot v »črno luknjo«. Marija, k tebi prihajam in pro- sim, da nam stojiš ob strani, nas generacijsko povezuješ v eno ljudstvo, ki ljubi drug drugega, je usmiljeno in strpno do sebe in do bližnjih. Marija, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo!

V tem srčkovem letu bo skupina SRCE »romala« po že ustaljeni poti: praviloma vsak četrti ponedeljek v mesecu se srečujemo pri Sv. Jožefu v Ljubljani, patri jezuiti vedno po- delijo z nami kaj koristnega za naše življenje, v oktobru peče- mo kostanj ... in tako naprej, kot je zapisano v letnem načrtu dejavnosti skupine SRCE do junija 2016. Veselimo pa se tudi vseh dodatnih dogodkov, na katere opozorite oz. jih organizi- rate posamezniki. Letos so se npr. tri srčne babice z vnuki skupaj z vlakom popeljale na Bled. Povedale so, da so uživale babice, še bolj pa vnuki.

Vsako leto prinese še druge, »nestandardne« dogodke, ki jim posvečamo več pozornosti. Letos bo to 14. redno general- no zasedanje škofovske sinode o družini, ki bo oktobra letos v Vatikanu na temo: Poklicanost in poslanstvo družine v Cerkvi in sodobnem svetu, za maj 2016 pa je napovedan Slovenski katoliški dan.

Razvezani se zavedamo, kako pomembna je družina, kako morata oče in mati, Cerkve in šola »vkup držati«. Vemo pa tudi, da če se v zakonu potrgajo vezi, so tudi naše okrnjene družine vredne vsega spoštovanja. Vedno bolj se širi mnenje, da če se otrok v otroštvu nauči spopadati s problemi, trdnjeji je pozneje v življenju. Otroci razvezanih staršev vedo, kaj je stiska in če jim zmoremo in znamo pokazati novo dimenzijo življenja, se z Božjo pomočjo tudi slabo spremeni v dobro. Pri tem prizadevanju računamo na podporo Cerkve.

Naše SRCE boleha na spletni strani - že kar nekaj časa ne ponuja več tekočih informacij. Toda vse kaže, da bo kmalu bolje. Prenovljena spletna stran skupine SRCE bo zaživela še pred koncem leta 2015.

Se srečamo v SRCU!

Marija Cigoj

WILD AT HEART (4. nadaljevanje)

Odlomke iz knjige prevedel in povzel p. Viljem Lovše

John Eldredge

PODARITI SVOJO MOČ

»Tri reči se mi zde prečudovite, štirih ne morem dojeti: pot orla po nebu, pot kače po skalovju, pot ladje po od-prtem morju in pot mladeniča (moškega) z dekletom«. (Prg 30,18-19).

Agur, Jakehov sin, ima tu nekaj za bregom. V tem, kako je moški z žensko, je nekaj mitskega. Naša spolnost ponuja priložnost neverjetne globine glede moškosti in ženskosti. Moški ponudi svojo moč, ženska pa ga povabi vase, kar od obeh zahteva pogum, ranljivost in nesebičnost. Prvič. Če moški temu ne bo dorasel, se ne bo nič zgodilo. Mora se premakniti. Njegova moč mora oteči, preden lahko vstopi vanjo. Drugič. Ne bo ljubečega dejanja, vse dokler se ženska ne odpre v omamni ranljivosti. Ko oba živita tako, kot sta bila mišljena, da naj bi bilo, moški vstopi v svojo žensko in ji ponudi svojo moč. Samega sebe razlije v njej in zanjo. Ona ga pritegne vase, ga objame in obda. Ko je vse končano, je ugasnjen (utrujen). Toda kakor sladka smrt je to.

In tako se ustvarja življenje. Lepota ženske vzburi moškega, da se gre moškega. Moč moškega, nežno podarjena njegovi ženski, njej omogoča, da je lepa. To podarja življenje njej in mnogim. To je mnogo mnogo več kakor le seks in orgazem. To je stvarnost, ki se razteza in dosega vse vidike našega življenja. Ko se moški zadrži pred svojo žensko in se ji ne podari, jo pusti brez življenja, ki ga lahko prinese samo on. To je najresničnejše, ko moški podarja - ali ne podarja - svoje besede.

»Smrt in življenje sta v oblasti jezika, kdor ga rad uporablja, bo jedel njegov sad« (Prg 18,21). Ona je ustvarjena tako, da hrepeni po njegovih besedah.

Šel sem v kuhinjo, da bi si nalil kozarec vode. Žena je pekla božične kolače. Prostor je bil ves v neredu. Tudi ona je bila pokrita z moko. Nosila je staro trenirko. Toda v njenih očeh je bilo nekaj nežnega in mehkega. Zato sem ji rekel: »Prav lepa si!« Napetost v njenih ramah je v hipu popustila, nekaj se je premaknilo v njenem duhu. Pogledala me je, se mi nasmehnila in skoraj sramežljivo odvrnila: »Hvala ti.«

Če se moški noče podariti, bo njegova žena ostala prazna in neplodna. Nasilnež uničuje s svojimi besedami, molčečnež pa svojo ženo sestrada.

Prijatelj mi je povedal o svoji ženi, da je kakor ovenela. Odvrnil sem mu: »Če je ovenela, potem ti nekaj zadržuješ zase (se ji ne daš).« Odkril je, da zadržuje veliko stvari: svoje besede, svoj dotik, predvsem pa svoje veselje do nje in nad njo ter v njej, svojo radost, da je z njim in on z njo. Vse to zelo vpliva še na vse drugo v našem življenju. Moški, ki je zapustil svojo ženo z otroki in računi ter odšel, da bi si našel drugo, lažje življenje, jim je odrekel svojo moč. Žrtvoval je njih. Žrtvovati pa bi moral svojo moč zanje. Kar Maksimusa in Wallacea dela tako junaška, je preprosto tole: pripravljena sta umreti, da bi druge osvobodila.

Takšno junaštvo vidimo tudi v življenju sv. Jožefa, Marijinega moža in Jezusovega krušnega očeta. Mislim, da se ne zavedamo in ne cenimo dovolj tega, kar je storil za njiju. Marija, delavno mlado dekle, skoraj še deklica, zanosi in ima dokaj neverjetno zgodbo: »V sebi nosim Božjega otroka.« Položaj je pohujšljiv. Kaj naj si Jožef misli? Kaj naj čuti? Prizadet, zmeden in brez dvoma izdan. Toda on je dober moški. Noče, da bi jo kamnali, zato se bo od nje tiho ločil (Mt 1,19).

V sanjah ponoči pride k njemu angel (to nam pokaže, kaj je včasih potrebno, da dobremu moškemu pomaga, da naredi nekaj prav) in ga prepriča, da Marija govori resnico in naj z njo nadaljuje svoj zakon. To ga bo kar nekaj stalo. Ali veste, kaj bi se mu zgodilo, če bi se poročil z žensko, za katero bi vsa skupnost mislila, da je prešušnica? Zapustili bi ga vsi poslovni sodelavci in večina njegovih strank. Zagotovo bi izgubil svoj družbeni položaj, morda pa tudi svoje mesto v sinagogi. Da bi videli bolečino in stisko, v kateri se je znašel Jožef, opazujte žalitev, ki jo množice pozneje izrečejo proti Jezusu. »Ali ni ta Jožefov in Marijin sin?« To so rekli s posmehom, namigovanjem in mežikanjem. Z drugimi besedami: »Mi vemo, kdo si - pankrt od prešušnice in norega tesarja.« Jožef bo plačal veliko ceno za to svojo odločitev. Ali se je potegnil nazaj? Ne, Mariji je ponudil svojo moč. Stopil je med njo in vso to zmedo ter tvegala. Samega sebe je dal zanjo.

»Imenovali se bodo hrasti pravičnosti.« (Iz 61,3) V senci moške moči najde ženska počitek. Moško potovanje odvede moškega stran od ženske, da bi se lahko vrnil k njej. Odide, da najde svojo moč. Vrne se zato, da bi ji to moč podaril. Poruši zidove stolpa, ki so jo zadrževali in obdajali. To naredi s svojimi besedami in dejanji. Na tisoč načinov odgovarja na najgloblje vprašanje njenega srca: »Da, ljubka si, vredna ljubezni. Da, tu sem, da se bojujem zate. Lepa si.«

Ker pa večina moških še ni bila svoje bitke, je večina žensk še vedno v svojih stolpih.

UPORABI JO

Večina moških hoče dekle zase brez kakršne koli cene. Brez napore boja hočejo vse veselje lepote. Zloveščica narava pornografije je prav v tem: uživati žensko lepoto na njen račun (ne da bi od tebe kaj zahtevala in bi moral kar koli storiti). Do pornografije pride, ko moški vztraja, da mu mora ženska dati moč in energijo. Uporablja jo, da bi dobil občutek, da je moški, da ima moč. Seveda je to lažna moč. Odvisna je od zunanjega vira, namesto da bi izžarevala iz globine njegovega srca. To je vzor sebičnosti. Ne podari nič, vzame pa vse. Pred takimi možmi nas svari in opozarja zgodba o Judu in Tamari. Če te zgodbe ne bi bilo v Svetem pismu, bi morda mislili, da sem jo našel v televizijski seriji.

Juda je Jakobov četrti sin, tisti, ki je prišel na dan z idejo, naj bi svojega brata Jožefa prodali za sužnja (1 Mz 38). Svojega prvega in drugega sina je dal za moža Tamari, a je Bog oba usmrtil. Bila sta sebična, ženi je bila storjena krivica, Gospod pa je hud. Judu ostane samo še en sin, zadnji sad njegove moči, ki pa ga noče dati Tamari. Zlaže se ji, da ji bo najmlajšega dal za moža, ko bo ta dovolj star, in jo pošlje domov. Seveda tega ni storil. Kar

sledi, je kar težko verjeti, še posebno če upoštevamo, da je Tamara pravična žena. Preobleče se v prostitutko in se vstopi ob poti, po kateri je običajno hodil Juda. On jo uporabi za seks, nima pa ničesar, kar bi ji dal za plačilo. Pečatni prstan, trak in palico ji je dal kakor jamstvo, da ji bo plačal. Ko se izve, da je Tamara noseča, Juda zahteva, da se kaznuje s sežigom. Ona pa mu pokaže, kdo je bil z njo in čigav je otrok. Juda ostane kakor pribit. Prepozna svoje stvari in tudi to, kaj je do zdaj počel.

Zgodba nas strezni in pokaže, kaj se zgodi, če moški sebično noče podariti svoje moči ženski. Isto se dogaja na vse mogoče načine. Lepe ženske morajo ves čas trpeti take zlorabe. Osvajajo jih in iščejo, toda ne zares. Hočejo jih le površinsko in za lastni užitek. Naučijo se dati svoje telo, nikdar in nikoli pa ne dajo svojega srca ali duše. Večina moških se poroči zaradi varnosti in preskrbljenosti. Izberejo si žensko, ki jim bo dajala občutek, da so moški, nikdar pa jih ne bo izzvala, da bi to zares tudi bili. Bog hoče, da smo moški. Vse naše sebične igrice obrača tako, da se moramo bojevati, da postajamo moški. Razkrinka naš egoizem in nas uči podarjanja svoje moči.

Zakaj moški ne podari svoji ženski tega, kar ima? Zato, ker nekje globoko v svojem trebuhu vemo, da to ne bo dovolj. Po padcu je v Evi neka praznina. Ne glede na to, kaj vse ji daš in podariš, ta praznina ne bo nikoli zapolnjena. In prav tu nešteti moški odpovemo (odpovejo) in v trenutku izgubimo moč. Ali nočejo dati, kar bi lahko, ali pa kar naprej dajejo in dajejo ter se ves čas doživljajo kot nesposobne, ker ona še vedno potrebuje več in več.

Zato pravi Agur, Jakehov sin: »Tri reči niso nikdar site, štiri nikdar ne reko 'zadosti': podzemlje in jalova maternica, zemlja ni nikdar sita vode in ogenj nikdar ne reče 'zadosti!'« Evine neplodnosti ne moreš nikdar zapolniti. Bolj kakor tebe potrebuje Boga, prav tako kakor ti bolj potrebuješ njega kakor njo.

Kaj moraš torej storiti? Ponudi, kar imaš. »Strah me je, da ne bo dovolj ali da ne bo uspelo,« mi je rekel znavec, ko sem mu predlagal, naj se vrne k svoji ženi. »Obupala je nad mano in tako je tudi prav,« je rekel. »Ne, ni prav!« sem odsekal. »To je grozno.«

Namenjen je bil na družinsko srečanje in sem mu predlagal, naj vzame svojo ženo s seboj in naj imata tako oba počitnice. »Ti se ji moraš približati.« »Kaj pa, če ne bo delovalo?« ga je skrbelo. Nešteto moških sprašuje isto vprašanje. Kaj naj bi delovalo? Da te potrdi kakor moškega? Da ne bo delovalo, da bi v enem dnevu obudil od mrtvih njeno srce? Ali vidiš, kako prinašaš svoje vprašanje Evi? Ni potrebno. Ne glede na to, kako dober moški si, ne boš nikoli dovolj in ne boš zadoščal. Če je ona števec za tvojo moč, boš na koncu dobil najnižjo oceno. Toda ti je nimaš rad zato, da bo ona tvoj števec moči in ti bo dala dobro oceno! Rad jo imaš zato, ker si bil narejen za to, da bi jo imel rad. To dela pravi moški. (se nadaljuje)

Če ne ljubiš, sploh ne smeš govoriti »ljubim te«. Ker če ljubiš, moraš to potem stalno ponavljati, saj ljudje pozabljajo.

Jessica, 8 let

RAZVEZANI HODIMO SKUPAJ Z VSTALIM KRISTUSOM

p. Viljem Lovše

Ta zapis je povzetek mojega predavanja z gornjim naslovom na prvem srečanju na škofijski ravni, ki ga je organizirala nadškofija Ljubljana, Škofijski urad za družino. Srečanje je bilo v soboto, 9. maja 2015, od 9. do 13. ure v župniji Ljubljana-Koseze. Udeležilo se ga je približno 80 laikov, duhovnikov in katehistinj.

Ni treba, da sta zakonska razveza in ponovna poroka konec življenja s Kristusom in Cerkvijo. Lahko sta možnost novega začetka zavzetega življenja z njima. Takšen duh veje iz povzetkov izredne sinode o družini, ki je bila oktobra 2014 v Rimu. Glavni poudarek je na posebni skrbi, spoštovanju, sprejemanju, naklonjenosti in pozornosti do razvezanih, katerih število po vsem zahodnem svetu naglo raste in bo še naraščalo. Razvezane je treba spodbujati k dejavni udeležbi v krščanskem občestvu, ne pa jih izločiti in s tem pahnuti v roke raznih novodobnih zaslužkarških skupin.

Papež Frančišek s pobudo za to sinodo zagotovo nima namena spreminjati nauka Cerkve in tega, kar je Bog postavil kot temelj človeške družbe. Zanj sta pomembna razločevanje in sprememba drže in pastoralnega pristopa Cerkve do vseh ljudi, še posebno do ranjenih, ubogih in trpečih. Sinoda kaže v smer pastorale ljubezni in usmiljenja, ki je Kristusov odnos do vsakega človeka skozi vse čase. On pravi: »Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek. Vzemite nase moj jarem in učite se od mene, ker sem krotak in v srcu ponižen, in našli boste počitek svojim dušam; kajti moj jarem je prijeten in moje breme je lahko.« (Mt 11,28-30). Te besede je podpisal s svojo krvjo. Cerkev lahko živi le iz njegovega odpuščanja in je poslana v Njegovem imenu odpuščati. Dar odpuščanja se sprejema tudi v zakonu in družini. Razvezani in ponovno poročeni so še vedno družina, čeprav v posebnih potrebah in okoliščinah. Papež in sinoda vabita k pogumnim pastoralnim odločitvam, saj je ločitev vedno sad bolečine in trpljenja in skoraj nikdar svobodna odločitev. Takšno trpljenje od duhovnikov zahteva obzirnost, sočutje, spoštovanje in sodelovanje pri Jezusovi drži do vsakega človeka. Vabi nas, naj se duhovniki, redovniki in laiki, člani cerkve, uvajamo v »umetnost spremljanja«, v učenje sezivanja čevljev z nog pred sveto zemljo drugega (z učenjem in poučevanjem spremljanja se jezuiti ukvarjamo že vso zgodovino; tudi v Ljubljani v Ignacijevem domu duhovnosti imamo celoletna neformalna izobraževanja za vse, ki bi jih spremljanje zanimalo: za laike, duhovnike, redovnike in redovnice. Glej: <http://ignacijevdom.si/programi/sopo/programduhovnega-spremljanja/>. Vsak človek namreč dozoreva v ljubezni počasi in skozi velike preizkušnje. Zato potrebuje sočutno spremljanje. Sinoda govori o posebnih ustanovah za poslušanje/pogovor, ki naj se ustanovijo po škofijah. Posebno skrb namenja otrokom, ki ne smejo postati »predmet prepira« med razvezanima zakoncema. Vabi v spremljanje in podporo žena samohranilk, ki so po razvezi ostale same. Sinodalni očetje so spregovorili tudi o nuj-

nosti brezplačnih, poenostavljenih in dostopnejših postopkov za ugotavljanje ničnosti zakona. Krajevni škof naj bi poskrbel za izobraževanje dovolj sodelavcev za svetovanje o veljavnosti zakona in jim dal primerna pooblastila.

Sinoda je razmišljala tudi o možnosti, da razvezani in ponovno poročeni pristopajo k zakramentu sprave in evharistije. Zdi se mi (morda sem v zmoti), da je v zaključnem besedilu sinode mogoče zaznati nasprotje med dvema držama, ki sta v zgodovini Cerkve nenehno navzoči. Prva, in hvala Bogu manjšinska, je drža, ki pojmuje cerkev kot ozko skupnost popolnih in svetih, nepokvarjeno Kristusovo nevesto, elito iz katere morajo biti odstranjeni vsi grešniki, saj jo je potrebno obvarovati pred pokvarjenim svetom. Takšna drža hitro zapade v farizejstvo, da je človek zaradi pravil in ne obratno. Ni namreč človek zaradi nerazvezljivosti, ampak nerazvezljivost zaradi človeka. Drugo, prevladujoče pojmovanje Cerkve pa je, da je ta Božje ljudstvo, v katero so povabljeni vsi ljudje, vsi grešniki, da vsi skupaj zajemamo iz Božjega odrešenja: odpuščanja in Sinovega Duha. Ta vizija predpostavlja, da je Cerkev prejela od Kristusa potrebna sredstva za odrešenje vseh: oblast, da v Božjem imenu odpušča grehe svojih članov, tudi najtežje (umor, prešuštvo in zatajitev vere), in jim tako pomaga, da počasi dozorevajo po Kristusovi podobi.

Danes zagotovo večje pohujšanje med vernimi povzroča pretirana strogost (trdota) cerkvenih institucij do tistih, ki so grešili proti zavezi monogamnega zakona, kakor pa samo dejstvo razveze in ponovne poroke brez izkazane ničnosti. Pretirana strogost ne diši po evangelijskem duhu in nima razumevanja do grešnikov. Ne upošteva človekovega počasnega in vseživljenjskega procesa dozorevanja. Premalo ali pa sploh ne upošteva Božjega pogleda na človeka. Bog na vsakega gleda skozi Kristusovo trpljenje in vstajenje, torej skozi to, kar bo na koncu svoje poti postal za Boga in za brate in sestre. Jezus vabi vse, ne samo tistih, ki mislijo, da niso grešniki in da so bolj vredni ali celo »popolni«, ker še niso doživeli sesutja tega, kar so leta gradili. Greh, neuspeh in težave so vedno priložnost, da Gospod sploh pride do nas, da vstopimo v živ, oseben stik z Njim. Velika prevara in past je, če mislimo, da smo kleriki poklicani, da ljudi obvarujemo greha. Ali ni to bolezen velikega inkvizitorja, ki je Kristusa nagal, rekoč: »Saj si dal nam vso oblast!«?

Ko doživimo popoln življenjski polom, pogosto tudi z globokim padcem v greh, takrat ne moremo več računati na svoje moči, da bi se lahko iz tega sam rešili. Takrat smo šele voljni in sposobni sprejeti zastonjsko Božje odpuščanje in neizmerno moč Božjega usmiljenja ter njegove preustvarjajoče ljubezni.

Kdor tega osebno ne doživi, običajno še vedno misli, da je njegov odnos do Jezusa Kristusa bolj njegova zasluga kakor pa čisti zastonjski dar. Zanaša se zgolj na lastne moči in sebi pripisuje vse uspehe ter se obremenjuje z množico nepotrebnih stvari, ki naj bi jih naredil, da bo »dober kristjan«. Podoben je sv. Petru, ki je bil prepričan, da bo Jezusa rešil pred smrtjo. Kaj se je potem zgodilo, vemo! Če sem zagledan v svoje moči in delovanje, nisem sposoben iskati Božje volje, ampak iščem zgolj svojo sebično in ozko voljo. Ko pa doživim popolno dno, spoz-

nam, da je vse čisti dar in da lahko samo zaradi Kristusovega daru odpuščanja še naprej živim svoje življenje dostojanstveno ter iz te izkušnje postajam tudi sam dar odpuščanja za druge. Odpustiti je več kakor obujati mrtve.

Krščanska skupnost je skupnost mož in žena, ki vedo, da so grešniki in potrebni Božjega usmiljenja. Zato ne sodijo o grehih drugih. Le Bog sodi grehe človeka. Jezus je pokazal ljubezen in sprejemanje vseh, še posebno tistih, ki svojega greha niso mogli več skrivati, ampak so ga javno priznali in se kesali (Jn 8). Tudi Cerkev, ki je Kristusovo telo, naj bi bila sprejemajoča. Na zahodu pa se trenutno zdi, da se Cerkev ukvarja predvsem s tem, kako šibke v veri varovati pred pohujšanjem greha (razvezanih in ponovno poročenih). Zdi se, da verjame strahu, da bi prav šibke v veri s svojo usmiljeno, sočutno in dobrohotno držo do slehernega grešnega človeka zavedla v napačno prepričanje in zmoto: da odbrava razvezo.

Bog nas prav po preizkušanih bratih in sestrah (med katerimi so nedvomno tudi vsi razvezani in njihovi otroci) uči Ljubezni, da bi se zmogli odpreti sočutju, brez obsodanja in sodb, in bi v trpljenju drugega prepoznali tudi lastni greh, odkrili, kako Bog deluje po križu ter hudo vseh spreminja v dobro.

Duhovna rast vsakega osebno in celotnih skupnosti je vseživljenjski proces, ki ga vodi Gospod, zato naj bi pastoralna razvezanih samskih ter razvezanih in ponovno poročenih vključevala osebni pristop, in ne zgolj posplošenih pravil (v slogu kuharskih receptov ali kanonskega prava).

Prav tisti, ki jim zakon ni uspel (še posebno če so bili zapuščeni), bi morali biti deležni posebnega sprejemanja, razumevanja, služenja in odgovornosti znotraj skupnosti. Oni so Kristusov klic vsej Cerkvi. Oni so priložnost za spreobrnjenje celotnega telesa Cerkve.

Dejstvo je, da tako kot vsi tudi duhovniki in hierarhična Cerkev počasi dozorevamo v drži Jezusovega odpuščanja in sočutja do vsakega človeka in se le počasi spreobračamo. V tem duhu nam je postopoma dano vedno bolj odločno ljubiti grešnika in obsojati greh, ne pa obratno. To je pot malih korakov in potrpežljivega sodelovanja s tem, kar Bog dela za vsakega človeka sredi danih okoliščin. Bog namreč tudi duhovniku pomaga pri njegovem dozorevanju in poslanstvu s tem, da mu na pot pošlje razvezane brate in sestre z vso težo križa in močjo vstajenja, ki to dogajanje spremljata.

Veliko slovenskih duhovnikov je odprtih in imajo sočutje do vseh trpečih bratov in sester, tudi do razvezanih. Mnogi pomagajo in bodo še pomagali, čeprav še nimajo institucionaliziranih skupin ali drugih oblik pomoči. Nobe-na prošnja za pomoč in razdelitev trpljenja ne pade popolnoma v prazno. Tudi duhovna gibanja so odprta in pomagajo razvezanim. Sam vem, da so zelo odprti Ognjiščarji pa tudi Prenova v Duhu in Neokatehumenska pot vključujeta razvezane kot del svojega cerkvenega občestva. Obstaja več skupin za razvezane, ki jih vodijo nekdanji študentje frančiškanskega družinskega inštituta. Pater Gostečnik že več let pomaga mnogim na tem področju, še posebno ko je najtežje. Vse tiste, ki čutijo potrebo, da bi se radi družili v skupinah kristjanov z enako izkušnjo, pa povabim, naj se pogumno zberejo in potem prosijo župnika, da bi jih spremljal. Če te potrebe ni, je

duhovniki ne moremo umetno prebuditi. Lahko seveda ozaveščamo in o tem spregovorimo.

SKUPINA SRCE – Skupnost razvezanih v Cerkvi

V duhu smernic izredne sinode se je pred 13-timi leti, prav na pobudo razvezanih, rodila skupina za samopomoč razvezanim v Cerkvi z imenom SRCE, ki deluje pri jezuitih v duhovnem središču sv. Jožefa na Poljanah v Ljubljani.

Skupina SRCE prispeva v Cerkvi svoj mali delež k razširjanju spoznanja, da vrednote zakonske zvestobe, nerazvezljivosti in svetosti zakona niso v nevarnosti, če naklonjeno in sočutno pomagamo tistim, ki jim ni uspelo. S tem je izročilo Cerkve le potrjeno, blagoslovljeno in obogateno.

V skupini smo storili nekaj dragocenih korakov h krščanski zrelosti vsakega. Neuspeh se učimo sprejemati kot priložnost za rast v Kristusu, in ne kot dokončno nesrečo in katastrofo (nesmisel).

Pri duhovni rasti članom zelo pomaga medsebojna podpora enako trpečih, ki jo živijo predvsem na neformalnih srečanjih (skupnih izletih, kolesarjenjih in pohodih). Njihovo prijateljevanje je vredna in dobra podpora.

Moja vloga in vloga sobratov (še posebej se zahvaljujem p. Robinu, p. Davidu, p. Silvu, p. Ivanu, p. Janezu, p. Damjanu in provincialom) je najprej prisotnost, spodbuda, spremljanje in pomoč pri iskanju strokovnjakov za pogovor na srečanjih. Medsebojni pogovor o svojih bolečinah, napakah, krivicah je močna spodbuda in pomoč zanje in zame.

Skupina tudi pomaga, da nekateri, ki se kanonično ne morejo več poročiti, lažje zdržijo in živijo »prisilni«
celibat. Še lepše je, da pri tem vsi rastemo tudi v ljubezni do Cerkve, ki smo tudi mi sami. Otroci so prvi deležni pozitivnih sadov te rasti v ljubezni. Nekateri tako močno doživljajo ozdravljanje svojih globokih ran, da so poiskali novega partnerja in se poročili, četudi še čakajo na kanonično priznanje ničnosti. Drugi so dobili pogum in prepoznanje ničnosti.

Tudi meni so omogočili, da laže razumevam in sprejemam stisko. Učijo me poslušati s srcem in slišati trpljenje. S tem mi pomagajo, da v Cerkvi doživljam dom za vse in veliko sočutje Vstalega Dobrega Pastirja.

Skupaj se učimo razločevanja ali preudarne ljubezni. Z enim očesom se vedno učimo gledati resničnost, z drugim pa poskušamo gledati čeznjo v cilj, ki se mu vsi bližamo. Nedvomno je resničnost, v kateri živimo, zapletena in bo vedno bolj. V tej resničnosti vsakega izmed nas deluje Gospod. Zato smo lahko prizanesljivi drug z drugim. Ni nam treba zagovarjati raznih lažnih gotovosti, ampak se lahko spoštljivo poslušamo in sprejemamo, s tem pa skupaj premagujemo zlo z dobrim.

Predlog sinode: POT POKORE – SPREOBURNJENJA, OZDRAVITVE IN SPREJEMANJA ODPUŠČANJA

V Katoliški cerkvi trenutno le cerkvena sodišča pomagajo razločevati, kaj je Bog resnično združil in česa ni. Tudi če je eden od zakoncev vstopil v zakrament popolnoma zavestno in zrelo, pa drugi ni, njun zakon ni veljaven zakrament, ker ni bilo pravega namena pri enem od njiju. Drugi za to oviro nima nobene odgovornosti. Cerkvena sodišča tako opravljajo službo Gospodovega usmiljenja do vseh, ki niso več vezani na neobstoječ ali propadel zakon. Rešijo jih nesreče za vse življenje.

Sinoda želi pomagati sodiščem in še razširiti služenje Cerkve bratom in sestram v preizkušnji. Zato v duhu pastoralne prakse Cerkve prvega tisočletja predlaga uvedbo dragocene poti spokorne prakse ali procesa pokore za vse, katerih ničnost ni dokazana. S tem bi odpravili mnoge pastoralne in ekumenske težave.

Ne glede na greh, ki ga stori, je vsak kristjan, ki si želi začeti novo pot, lahko sprejet v takšen proces zaupanja v Božje usmiljenje, odpuščanje in sočutje do grešnega človeka. Tudi če je kriv za propad zakona in je sklenil že drugega. Vsak greh je namreč odpustljiv, če gre človek skozi proces pokore in spreobrnjenja, sprejemanja Božjega odpuščanja. Možnost sprave po zakramentu sprave, morda v javni in slovesni obliki, bi lahko pomagala mnogim znova odkriti vrednost zakramenta sprave, ki ga danes zanemarjamo, ne poznamo in spregledamo.

Določene zahteve za sprejem spovedi in obhajila so v Cerkvi vedno bile in so potrebne kot spodbuda, da se kristjani zavemo svoje grešnosti in potrebe po obnovitvi resnega in osvobajajočega osebnega odnosa z Bogom. Vsakodnevni grehi so nam odpuščeni pri vsaki evharistiji. Za težje bi se lahko obrnili na duhovnika ali škofa, s čimer bi tudi zakrament spovedi spet dobil vlogo ponovnega vključevanja v Kristusovo telo bratov in sester, ki so se od njega odtrgali. Spokornik bi vstopil v proces spreobrnjenja in sprejemanja odpuščanja za greh preloma zakona ter znova uredil svoje življenje v duhu vstalega Kristusa.

Takšna pastoralna praksa pa bi lahko prispevala pomemben delež tudi k premagovanju strahov, ki jih imajo danes številni mladi pred zakonskimi obveznostmi, mnogi tudi zaradi strogosti in zahtevnosti Cerkve glede ničnosti in večkrat neupravičeno slabega glasu cerkvenih sodišč. Dejstvo je, da je število cerkvenih porok zelo upadlo. Delno tudi iz omenjenih vzrokov. Če bi Cerkev znova pokazala usmiljeno Božje obličje do grešnikov, bi se stanje lahko popravilo. Ljudje se ne bi bali, da nimajo več možnosti začeti znova, če jim prvi poskus zakona propade.

S tem bi znova obudili krščansko prakso prvih stoletij (ko Cerkev ni bila tako razdeljena, kot je danes), ki so ji pravoslavni še vedno zvesti. Sledijo Nicejskemu koncilu iz leta 325, še posebno kanonu številka 8. Če beremo odlok Drugega vatikanskega cerkvenega zbora Unitatis Redintegratio 14-17, vidimo, da zahodna Cerkev pravoslavno spoštuje in priznava njene teološke temelje.

Pravoslavni imajo enak nauk o nerazvezljivosti monogamnega zakona, ki je zakrament: prostor, v katerem Bog ljubi ljudi, prostor, ki ljudem kaže, kakšna je ljubezen Kristusa do vse Cerkve in vsakega človeka.

Pastoralna praksa pravoslavnih pa je drugačna. Cerkev sprejme uničenje zakona, katerega bistvo je ljubezen. Pred drugo poroko je obred ali proces pokore, pri drugem obredu pa manjkajo določeni blagoslovi, ki se izrečejo le pri prvi poroki. S tem Cerkev prizna, da zakoncema ni uspelo ohraniti zakonske zveze in jima pod določenimi pogoji podeli odpuščanje ter ju sprejme tudi na drugo in celo tretjo poroko. Tako živi držo Jezusovega neskončnega usmiljenja do vsakega grešnega človeka. On je namreč naložil nase vse naše grehe.

Vzhodna Cerkev to svoje ravnanje opravičuje, sklicujoč se na oikonomio, možnost, da v posebnih primerih

dobrohotno uporablja Gospodovo usmiljenje. Še posebno takrat, ko je odpovedalo vsako duhovno in družbeno sredstvo za premagovanje težkega položaja. Cerkev ne more pustiti grešnika v njegovem obupu, ampak mora skupaj z njim iskati izhod in pot za nadaljnjo rast po podobi Jezusa Kristusa.

Predlog možne pastoralne smeri

Še naprej oznanjati veliki dar neločljivega zakona, vzgajati mlade k resnemu prizadevanju, pastoralno spremljati pare in družine, potem pa biti v službi tolažbe Božjega usmiljenja do vseh, ki niso zdržali v prvem zakonu in so se ponovno poročili. Cerkev lahko podpira in pomaga, da vsaj ta druga zveza uspe, zaradi blagra otrok in vseh vpletenih.

Proces spreobrnjenja in pokore bi vodil škof ali njegov delegat. Ločitev in nova zveza sta javni, zato bi bila javna pokora opravičena. S tem bi tudi celotni skupnosti pomagali, da bi vedela za proces, odvezo in ponoven sprejem k evharistiji, bila v stiku z njima.

Sprava naj bi bila podrejena prizadevanju za izpolnitev vseh dolžnosti, ki jih vključuje prva poroka, tudi potrebe otrok in prvega zakonca. Pokora naj bi bila primerna stopnji odgovornosti razvezanega. Antična cerkev je možu nezveste žene dovolila novo poroko brez pokore. Tudi danes bi Cerkev lahko dovolila nedolžnemu in zapuščenemu partnerju drugo poroko, ne da bi bil prisiljen v javni proces pokore in spreobrnjenja.

Sprava bi lahko vključevala tudi slovesen obred odpuščenja med razvezanima zakoncema ali pa vsaj enostransko, da tisti, ki prosi za odvezo, odpuščja zlo svojemu prvemu zakoncu in ga prosi odpuščenja. Taka gesta usmiljenja in sprave je v skladu z duhom evangelija.

Razvezani in ponovno poročeni torej pravično in v ljubezni poskrbi za otroke in zakonca iz prvega zakona, nato pa je dolžan skrbeti za drugi zakon: da v njem polno živi krščansko življenje, izpolnjuje dolžnost zvestobe zakoncu in se trudi za krščansko vzgojo otrok. Pri tem mu Cerkev ponuja zakramentalna sredstva in moč za njegovo poslanstvo.

Sprava z Bogom in Cerkvijo po zakramentu sprave in pokore razvezanega in ponovno poročenega znova v polnosti vključi v cerkveno in evharistično skupnost. Zaradi tega bi morale v skupnosti pasti še zadnje diskriminacije razvezanih in ponovno poročenih. V življenju skupnosti bi ti lahko tudi dejavno sodelovali kot člani ŽPS, botri ali katehisti.

Dodatni predlogi

- Uvesti duhovno spremljanje razvezanih s pomočjo tovrstnih usposabljanj za župnike, katehiste ali laike z bogato osebno izkušnjo.
- Organizirati predavanja s kratkimi pričevanji. Na koncu naj bo možnost, da se vsem sodelujočim postavi vprašanja. Zaključek ob čaju.
- Organizirati brezplačno pravno pomoč in zastopanje PRO BONO (krščanski odvetniki).
- Organizirati brezplačno psihoterapevtsko pomoč za otroke razvezanih.
- Svetovati o možnih oblikah pomoči in zmanjševanju stroškov (npr. delavnice, kako sam izdelati kreme, čistila ipd.).
- Organizirati enodnevnice delavnice za razvezane z vodilno temo in z delom po skupinah (tako, da se

sestava skupin spreminja). Povzetke bi zapisali (npr. po metodi šestih klobukov).

- Cerkev bi lahko imela tudi varne hiše, zapuščena župnišča bi lahko oddajala za neprofitne najemnine ali za plačilo z delom. To bi bila konkretna pomoč razvezanemu, ki je ostal sam z otroki in morda tudi brez stanovanja.
- Ustanoviti Karitas v okviru zveze razvezanih, ki bi skrbela za izpolnjevanje konkretno izraženih, specifičnih potreb razvezanih; predvsem enostarševskih družin.

Dela je dovolj za vse in za mnogo desetletij. Na dan s pobudami. Ne čakajmo na druge, kakor smo navajeni čakati na državo. Zdi se mi, da nas, ki smo Cerkev, Bog tudi po vprašanju razvezanih in ponovno poročenih vabi, da sprejemamo in živimo iz duha Drugega vatikanskega cerkvenega zbora. Skupaj in vztrajno. Božje ljudstvo grešnikov na poti v Božje kraljestvo, ki ga nepopolno okušamo in doživljamo že tukaj in zdaj. Gospod nas vabi, da ga iščemo, najdemo in se v vseh stvareh odločamo zanj.

Vprašanja za osebni premislek in pogovor po malih skupinah:

1. Kako doživljam svoj odnos do Boga pred ločitvijo in po njej?
2. Kaj sem pred razvezo, med njo in po njej (ali po ponovni poroki) pri Cerkvi najbolj pogrešal?
3. Ali sem se vključil v proces sprejemanja odpuščenja (zdravljenja) in kesanja za svoj del krivde?
4. Kaj menite o predlogih sinode in poti pokore?
5. Kaj bi bilo po vašem mnenju treba in kaj bi bili vi pripravljeni storiti, da vsi skupaj kot Cerkev naredimo korak naprej v skrbi za razvezane in ponovno poročene?

Pod okriljem Urada za družino ponujam župnijam ali dekanijam tovrstno predavanje ali delavnice za pogovor o ustanavljanju skupin za razvezane.

Literatura:

1. *Povzetki izredne sinode, prevedel dr. Tone Štrukelj.*
2. *Papež Frančišek, The Church of Mercy, a vision of the Church, Loyola Press, Chicago 2014.*
3. http://www.jezuitskipogled.si/uploads/2/5/5/2/25520037/pogovor_s_papezem.pdf
4. *Giovanni Cereti, Divorziati risposati, un nuovo inizio é possibile? Cittadella Editrice, Assisi 2009.*
5. *Bernard Hearing, Pastorale dei divorziati, una strada senza uscita? EDB, Bologna 2000.*
6. *Walter Kasper, Evangelij družine in nova evangelizacija Evrope, Celjska Mohorjeva družba in Škofija Celje 2014.*
7. *Andre-Joseph Leonard, Srečanje ljubezni in resnice, Pot upanja za ločene in/ali znova poročene kristjane, Založba Emanuel, Ljubljana 2013.*
8. *Stanislav Slatinek, Izgubljeni prstan, Kako pomagati ločenim in znova poročenim kristjanom, Ognjišče in Slomškova založba, Maribor 2015.*
9. *Stanislav Slatinek, Zakon, ki ga ni bilo, Slomškova založba, Maribor 2005.*

(nadaljevanje na strani 10)

NEUSTAVLJIVO HREPENENJE

Odlomek iz knjige povzel Tomaž Rozman

P. Christian Gostečnik

NEBOGLJENOST OTROKA

Freud je o religioznem doživetju nadalje pisal v eseju Leonardo da Vinci and a Memory of his Childhood. Trdi, da je v psihoanalizi mogoče odkriti zelo intimno povezanost med kompleksom, podobo očeta in verovanjem v Boga. Osebnostni Bog po tej teoriji ni nič drugega, psihološko govorjeno kot povzdignjeni oče; to je mogoče vedno zaslediti pri mladih ljudeh, ki izgubijo ali zavrnejo religijo, ko se zruši očetovska avtoriteta. Torej, zaključuje Freud, je potreba po religiji utemeljena v neboagljenosti ot-roka. Vsemogočni in pravični Bog ter prijazna Narava se nam torej predstavljata kot velika sublimacija za očeta in mater oziroma bolje kot ponovna oživetev in ponovitev doživetij z njima. Govorjeno z razvojnega stališča je religioznost mogoče zaslediti vse do že zdavnaj prebujene otrokove nemoči in potrebe po varnosti. Ko v poznejših letih ta otrok doživi, kako je resnično izgubljen, zapuščen in nemočen, ko je soočen z velikimi silami življenja, tedaj se počuti podobno kot v otroštvu in zato poskuša zanikati svojo lastno obupanost in potrnost z regresivno oživitvijo sil, ki so ga varovale v otroštvu. Zavarovanost pred nevrotičnimi boleznimi, ki jo nudi religija, tako lahko zlahka razložimo.

Po Freudu torej religija omogoča religioznemu, da obvlada svojo zapuščenost in izgubljenost tako, da zanika svoje nezadovoljene otroške potrebe in povzdigne očetovo intrapsihično podobo na raven Boga. Vendar se ponovno vrne k dejstvu, da že mladi otroci veliko trpijo in se ob tem bridko pritožujejo, zakaj nas Bog in njegova prijazna previdnost ne varujeta bolje, in sicer v najbolj ranljivih letih našega življenja.

Freud sicer začne svoj esej s trditvijo, da je na začetku življenja starševska skrb prisotna, toda končuje z zelo pesimistično pripombo o naključjih, ki se nanašajo na neizpodbitno in neogibno bolečino. Starši so pri varovanju otroka pred krutostjo usode zelo omejeni. Tu torej ni ne Boga ne prijazne Narave in v tem naj bi tudi bila neizogibna bolečina nezavarovanosti in religiozna nevroza tistih, ki verujejo, da jih varuje Bog. To sklepanje je vsekakor izraz premestitve bolečine nezavarovanosti na otroka. Če namreč za naše bolečine in trpljenja niso odgovorni naši starši, ampak usoda, potem nimamo nobene pravice za pritoževanje, ampak moramo stoično prenašati bolečine, in sicer brez solz in brez vprašanj, zakaj nas naši starši niso zavarovali.

Po Freudu je torej religija izraz odvisnosti od vsemo-gočnega suverenega očeta. Gre za pasivnost, prilagajanje in odvisnost, ki pa je po Freudu lastnost, vredna vsega zaničevanja in je zlasti ženska lastnost. Freud ni zmozel videti religije, ki bi bila utemeljena na kateri koli drugi osnovi, kakor zgolj emocionalni in patološki. V tem pogledu se vsekakor sklada s teorijami, ki sta jih skoraj v istem času razvijala tudi Schleiermacher in Feuerbach. Religija predstavlja za človeka ponižujočo emocionalno pot-

rebo po avtoriteti, in sicer v soočenju z veliko in zastrašujočo negotovostjo in anksioznostjo, ki ju predstavlja življenje samo. Freud nadalje pravi, da človeška nemoč spodbudi občutja navezave in odvisnost, kar je karakteristično za otroško dobo. Da bi ta občutja postala znosna, si človekova zavest izmisli religijo; ta pa je zgrajena iz elementov spomina na nemoč v njegovem lastnem otroštvu. Njegova razlaga religije je torej bolj podobna razlagi obsesije in obsesivne rabe religijskih obredov, kot pa religije same po sebi.

Zlahka ugotovimo [...], da tu ni nobenega prostora za racionalnejše in bolj razmišljujoče iskanje religiozne resnice. V njej sploh ni prostora za osnovno refleksijo lastne pozicije razmišljanja. Freud je pustil ob strani velikanski intelektualni napor, ki se razodeva v religioznih tradicijah Izraela in v celotnih tradicijah krščanstva, saj sam v razmišljanje o religiji ni vložil nobenega miselnega napa. Religija je pri njem predmet, ki je tako neizdelan in tako neznan, da ga lahko pojasni kot sinonim za različne oblike patologije. Rezultat tega torej ne more biti nič drugega, kot da je religijo pojmoval kot infantilno potrebo, ki se razodeva v nevrotičnih osebnostih.

Če gremo še korak naprej v tej Freudovi teoriji o Bogu kot sublimaciji za potrebo po zaverovanosti s strani očeta in jo skušamo kritično ovrednotiti, je jasno, da je krščanska ideja o očetu v polnosti neodvisna od otroških potreb in želja. Kot trdi Freudov sodobnik Pfister, ki je bil edini, s katerim si je Freud do svoje smrti redno dopisoval, je človeška oseba tista, v kateri se združujeta transcendenca in narava. Oseba je tista, ki živi z resnico sama v sebi, si prizadeva za napredek človeštva. Pfister trdi, da gre pri Freudu za veliko zmedo in grobo nepravilnost pri razumevanju Kristusove glavne zapovedi ljubezni, ki naj bo dana svobodno, kar pomeni, da je posameznik svoboden za ljubezen in ne da je k ljubezni prisiljen, saj v tem primeru ljubezen ne bi bila več svobodna.

Tako se na dveh ravneh podre mit o religiji kot nevrotični. Na eni strani se je že Freudu samemu podrla teorija o infantilnih potrebah in s tem prenos podobe očeta na nekoga drugega, v tem primeru na Boga. Po drugi strani je treba poznati tudi osnovna dejstva o religiji, s katerimi pa se Freud ni zmozel direktno soočiti. Je bila njegova potreba po pojasnjevanju religije nezavedna?

Krščanska ideja o Bogu je namreč povsem svobodna, saj Bog že od Kristusa naprej ni nekdo, ki ga je treba miriti z žrtvenimi darovi, ampak je to Bog, ki nas ljubi kot svoje brate in sestre. Pri tem je svobodna ljubezen do bližnjega v najglobljem in najširšem smislu znamenje in središče krščanskega nauka. Ob tem si lahko priključimo v spomin še dejstvo, da cilj – najvišje dobro – pri vsem hrepnenju in želenju ni utemeljen na posameznikovi zadovoljenosti, ampak gre za kraljestvo Boga samega v suverenosti ljubezni, resnici in pravičnosti tako za posameznika kakor tudi za univerzalno skupnost človeštva.

Pfister ostro kritizira Freuda zaradi njegovega ozkega pogleda na religijo, saj je zanemaril njen najbolj vzvišen vidik. Če pogledamo v dejstva zgodovine religije, vidimo, da nikakor ne drži, da bi religija ustvarjala kompulzivnost ter človeka vzdrževala v nevrotičnosti, ampak je

(nadaljevanje na strani 10)

ROMANJE NA SVETE GORE NAD BISTRICO OB SOTLI

Tomaž Rozman

Človek je homo viator (popotnik, romar) in romanja so pobožna vaja tistih, ki kakor koli verujejo v Boga oziroma božanstvo. Izraelci so npr. gojili romanje do jeruzalemskega templja, vsako leto za praznike. Kristjanom je romanje priložnost za versko razmišljanje o naravi in življenju na zemlji ter o Cerkvi kot romarici k troedinemu Bogu. Romarji so se zahvaljevali za prejeto milost, ozdravljenje in uslišane prošnje. Svojo prošnjo ali zahvalo so izrazili tudi s slikami. Tako so nastale t. i. votivne podobe (ex voto) po zaobljubi. Nastanek večine božjih poti je zavrt v legende ali pa je povsem neznan. Ker Marija ni bila mučenka in po njej ni ostalo nobenih telesnih svetinj, so nastale njej posvečene božje poti tako, da so častili njeno podobo.

S tem uvodnim razmišljanjem sem želel začeti predstavitev letošnjega, 10. romanja skupine SRCE na Kozjansko v osrednje Obsotelje. Pomemben del Marijine romarske poti, ki vodi iz Čenstohove na Poljskem prek Levoče na Slovaškem do Mariazell v Avstriji, nato pa skozi Gradec v Slovenijo in naprej na Hrvaško, poteka prav po Kozjanskem regijskem parku.

Letošnja prva božjepotna postaja je bilo Bizeljsko, kraj prvega kaplanovanja Antona Martina Slomška od 8. septembra 1825 do 3. aprila 1827. Takratni župnik mu ni bil samo nenaklonjen, ampak mu je celo nasprotoval, tudi splošne razmere so bile neurejene (tako kakor po vsej lavantinski škofiji). Verniki so bili razpuščeni in versko mlačni.

V Slomškovem času se je začela prebujati narodna zavest v evropskem prostoru. Nastajati so začele večje države, kot so Velika Britanija, Francija, Nemčija, Italija ... Manjši narodi in ljudstva pa so bili zaradi majhnosti v slabšem položaju. Narodnost so različni narodi pojmovali različno. Tako so jo npr. Francozi in Angleži opredeljevali s pravico zemlje - jus soli (ozemeljsko načelo), Nemci in Italijani pa s pravico krvi - jus sanguinis (skupna biološka narobenost). Porajala se je nevarna ideja nacionalizma, ki poveličuje idejo o kulturnem narodu, ki je nad državo. Ideološka mobilizacija se je začela s pomočjo šole, ki postane splošna, in obveznim služenjem vojaškega roka.

A. M. Slomšek se ni ukvarjal z ideologijami, znal pa je biti z ljudmi, med njimi in pri njih. Dobro je poznal življenje in težko delo na tej gričevnati pokrajini, ki ga je tako navdihovala, da je začel zlagati priložnostne pesmi (En veseli hribček ipd.), z njimi pa spreminjati versko in družbeno življenje Bizeljancev. Ljudem se je prikupil z zavzetostjo, delavnostjo in predvsem z gorečnostjo v svojih pridigah. Zavedal se je, da je preobrazba mogoča z dobro vzgojo mladih, zato je starše rotil, naj pošljejo otroke v šole, in sam ustanovil nedeljsko šolo. Od kod Slomšku toliko potrebnih moči? Bil je kreposten, močan v veri, trden v upanju in ponižen v ljubezni ter silno sposoben človek.

O Slomšku in zgodovini cerkve sv. Lovrenca nad vasjo Bizeljsko nam je temeljito spregovoril župnik Vlado Leskovar. Široko nam je odprl tudi vrata župnišča, da smo si ogledali Slomškovo spominsko sobo in župnijsko vinsko klet.

Naša druga oziroma osrednja romarska postaja so bile Svete gore nad Bistrico ob Sotli, kamor je zelo rad zahajal tudi Slomšek. Gora je ena sama, množina pa je bržkone uporabljena zato, ker je na vršnem grebenu kar pet cerkvic. Baročna romarska cerkev je posvečena Marijinemu rojstvu in velja za prastaro romarsko središče, omenjeno leta 1265 kot Monte Sancte Maria. Stenske poslikave v stranskih ladjah pričujejo o različnih uslišanjih, ki so se zgodila na priprošnje k Svetogorski Mariji. Tu smo se pridružili krajevnemu občestvu in prisostvovali rednemu bogoslužju. Po maši smo si ogledali tudi razstavo oblekic za Marijo in Jezuščka, sedeča na prestolu sredi cerkve, ki ju preoblačijo. Župnik Damjan Kejžar nam pripovedoval o zgodovini cerkve in pokazal najstarejšo votivno sliko iz leta 1680. Pod cerkvijo Marijinega rojstva sta starejši kapeli, posvečeni sv. Juriju (iz 6. stoletja!) in sv. Martinu, nad njo pa še dve, ena posvečena sv. Sebastijanu in Fabijanu, druga pa Lurški Materi božji. Različni viri navajajo, da je v dobi jožefinizma duhovno življenje tod zamrlo. V drugi polovici 19. stoletja pa so Svete gore začele doživljati ponoven razcvet.

Razen trem romanjem, ki so tod pred kratkim že bili, nam je bil sila zanimiv tudi letos obnovljeni grad Podsreda, ki nad istoimenskim krajem štrli iz zelenega gozda na pobočju Orlice. Je ena od točk na romarski poti Eme Krške, ki povezuje kraje, pomembne za življenje in delo te svetnice. Grad ima najbolje ohranjeno pravokotno srednjeveško zasnovo (romanski ostanki so vidni v vseh nadstropjih), danes pa so v njem urejeni muzej in galerije (razstava stekla, stalna razstava Franceta Slane, spominska soba, posvečena nekdanji grajski lastnici Emi Krški, predstavitev redkih rastlinskih in živalskih vrst tega območja ...) ter informacijsko središče Kozjanskega parka. Znale so tudi glasbene prireditve na gradu in oktobrski fotografski ex tempore.

Po kosilu v Bistrici ob Sotli smo se zapeljali v Olimje, kjer je imel Slomšek 1824. novo mašo v cerkvi Marijinega Vnebovzetja. V kako težkih razmerah je živel, da nove maše ni pel v rojstni župniji na Ponikvi, temveč tukaj? Božja previdnost pač vedno deluje in siroto Slomška je ves čas podpiral olimski župnik in dobrotnik Prašnikar.

Samostansko cerkev so zgradili pavlinci med letoma 1665 in 1675 na zahodni strani starodavnega gradu Olimje. Cerkev ima značilno baročno notranjost, glavni trinadstropni pozlačeni oltar v prevladujoči črni barvi z dvema stranskima oltarjema ji daje enkratno prepoznavnost. Drugi dve značilnosti Olimja sta stara samostanska lekarna z bogato poslikanimi freskami s svetopisemskimi motivi in vrt z zdravilnimi rastlinami. Že naši predniki so govorili, da za vsako bolezen zdravilna rožca raste. Tukaj so patri sistematično začeli proučevati zelišča, tudi minoriti, ki so nasledili pavlince, vendar so bolj kakor v rožce zaupali v moč molitve, nam je povedal br. Jože Strojtn.

Nagledali smo se krajev dveh svetnikov, A. M. Slomška in Eme Krške, sonce je toplo sijalo, vse je bilo zeleno in na svojem mestu, kakor je lahko le v Božjem stvarstvu. Molili smo, peli (tudi vse Slomškove, ki smo jih znali) in se imeli čas pogovoriti med seboj. In romarske želje smo izrazili Mariji na Svetih gorah: zase, za svoje družine, za vse srčke, za begunce ...

NA VELIKI PLANINI

Cvetka Pišek

Po kresni noči, ko so zjutraj še vsi mežikali od neprespane noči, ko v koči še niso šli spat, ko je vse še dišalo po dimu, nas je sprejela v meglo zavita Velika planina v svoja nedrja. Gor smo se napotili, da bi spočili duha in telo.

Ni bilo veliko obiskovalcev, kdor je hotel samoto, jo je lahko doživel. Dolgi sprehodi so nas peljali po poteh ali po bližnjicah. Še dobro, da smo spoznali Heleno Mojco - bajtarico, ki je imela v najemu eno kočico in zanjo skrbi. Lepo nas je vodila in dajala nasvete, informacije in pogostila nas je. No, tam je dobrodošel vsak, ki ga srečaš, ker skoraj nobenega ne srečaš, sploh pa ne v takem vremenu. In vsak je tudi dragocen, tak, kakršen je. To spoznaš šele po tem, ko se z njim družiš. O, za koliko teh izkušenj smo prikrajšani tu v dolini.

Čas smo izkoristili za počitek, pogovore, branje in sprehode. Hitro je minilo, čeprav smo bili skupaj tako malo časa. Po svoje pa se je čas ustavljal in se tudi ustavil. Ko sem prišla domov, sem videla, da sem prišla iz "drugega sveta", kjer vlada nematerialna sfera, tam smo se ukvarjali le s "ta nujno" hrano in stvarmi, sicer pa se pogovarjali, hodili na obiske k Heleni Mojci, da nam je kaj "sočnega" povedala. Izvedeli smo, da živi samo od regrata in krompirja.

Tudi mi smo imeli s seboj nekaj nujne hrane. Najbolj smo se veselili moje torte, ki sem jo nesla gor na planino. Ves čas sem govorila, da jo moramo pojesti, da je ostala od velike noči in da je zelo dobra, z jagodami. Ko pa sem odprla tisti zavoj, sem videla, da v njem ni črne gmote, oblite s čokolado, kot sem pričakovala. Zagledala sem se v malo ričeta na dnu posode in nikakor nisem dojela, kaj se dogaja. Zdenka je videla moj odziv: bila sem popolnoma presenečena, nisem mogla razumeti, kaj se je zgodilo s torto, da je postala siva, majhna gmota, ali je izpuhtela, morda splesnela ... Skoraj sem se ustrašila, potem pa "skapirala", da je to ričet. No, zelo smo se nasmejali na ta račun, še danes ne vem, kako se mi je to moglo zgoditi!

Take in podobne prigode so nam krasile dneve. Tudi ko je gospa Mojca povedala kakšno "slano", npr. da so eni tako pametni, da znajo narediti "podkvice za komarčke".

Ko smo opazovali planino v megli, je bilo, kakor da bi se zavila v svilnato ruto in si nadela otožen obraz. Lahko si videl žalujoč kraj ali pa, tako smo ugotavljali, romantičen kraj, kjer dobiš navdihov, tudi za ustvarjanje ali pisanje. Mogoče bi kak slikar to čudovito preliil na platno, kar videla sem, kako bi to narisala moja hči. Ja, narava ima svoje čare, je pa naša stvar, ali jih tudi vidimo. In tako je vsak dan: stvari so take, kakršne vidimo, odvisno od našega počutja. Govorica lastnega srca ... Ne smemo pa drugega kriviti, če nismo v dobri koži. Vedno moramo izhajati iz sebe, se prepoznati v tistem trenutku in sprejeti, kar nam je Gospod pripravil - tako smo modrovali.

In pripravil nam je v svilo zavito pokrajino, tiho in šepetajočo, skrivnostno in privlačno, da bi odkrili, da bi našli, kar že dolgo iščemo, da bi odkopali, kar nam leži na srcu, ter odložili ali pa sprejeli in se sprijaznili s to lah-

kotnostjo, prosojnostjo, še sploh, ko je meglica odšla in je narava pokazala vmes jasno lice, da smo se lahko videli, kot smo želeli, da smo lahko tudi videli, kam in kako naprej. Narava je skrivnostna, še bolj pa naša notranjost.

Kako čudoviti smo, če znamo tako lepo doživljati naravo, jo potem naslikati, glasbeno poustvariti, je pa odvisno od naših darov, da jo zapišemo, zapojemo, naslikamo itd.

Evo, kako velik je Bog, ki odseva v drugih in naravi, veličasten je!

Gori na planini smo meditirali o vremenu in času. Pri našata nam vsemogoče, želimo ugledati, kar naj bi srečali pri sebi in v sebi, želimo biti čim bolj združeni s seboj in drugimi, da bi lahko uživali trenutek, ki nam je dan.

Hvala, Gospod, za ta trenutek, za vsak trenutek - ne znamo se zahvaliti, pa nam je vseeno dan. Lahko premislimo in se zamislimo, kaj nam sporoča, a najbolje je odložiti misli in pustiti, da spregovori srce.

PO ROŽNOVENSKI POTI NA BREZJE

Helena Š., Milena in Zdenka

Foto: Zdenka Ribnikar

Dve srčici sva se v soboto, 6. 6. 2015, odzvali Zdenkinemu vabilu in z njo poromali po Rožnovenski poti na Brezje. Po njej smo krenile po jutranji maši in po pozdravu Marije Pomagaj v njeni blagodejni kapeli.

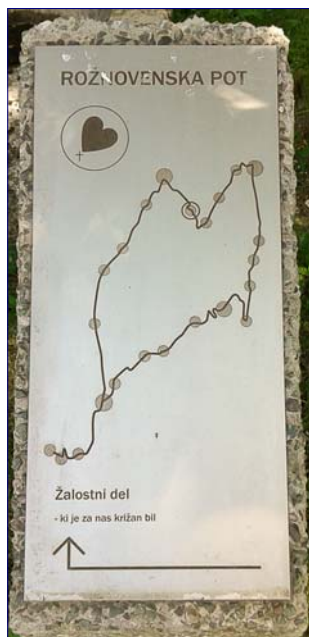

Stebrički ob poti (včasih smo katerega v visoki travi tudi zgrešile, dva pa smo našle oskrunjena) so nas opozar-

jali na posamične desetke rožnega venca, porazdeljene na 12 kilometrih te romarske poti, ki vodi od brezjanske bazilike na severovzhod čez mnoge vasi ali pa se jih le dotakne: Peračica, Leše, Vadiče, Popovo, Brezje pri Tržiču, Hrušica, Hudo in Kovor. Potem pa zaokroži nazaj k baziliki čez gozdove in travnike, tudi po asfaltu in makadamu, kar postane v soncu malce naporno (zjutraj je bila povsod dobrodošla oblačna koprena, a opoldne se je ozračje precej segrelo). Ampak saj smo bile romarice! Toda nobena ni bila ožuljena - obnesejo se tudi superge ali tevice.

Vse je cvetelo, zelenelo in dišalo, tudi kopice sena, povsod so se nam ponujale gozdne jagode, pri hiši, kjer smo spraševale za pot, so nam dali za popotnico sveže pečeno, še toplo pehtranko ... In še veliko drugih prijaznih domačinov smo srečale in druge romarje na poti ali pa zgolj rekreativce. V Lešah smo si na informativni točki na klopcah ob mizi privoščile malico iz nahrbtnika. Voda pa je na številnih mestih ob urejeni, dobro markirani poti tako ali tako ves čas na voljo romarjem, samo pipico je treba zavrteti. Celo stranišče je postavljeno, tako kakor vsa pot delno tudi na stroške EU iz sklada za razvoj podeželja.

Po poti smo molile za svoje domače, prijatelje in znanke v njihovih potrebah, tudi za srčke. Bog naj usliši naše molitve po Marijini priprošnji. Ves čas smo tudi pobirale smeti. Našle smo prazne pločevinke od piva, papirčke, plastenke itd. Rožnovensko pot smo pustile lepšo, kot smo jo dobile. Hvaležne smo za opravljeno pot.

ROMANJE TREH DEŽEL NA SV. VIŠARJE

Cvetka Pišek

Udeležili smo se Romanja treh dežel na Sv. Višarje. Lepo je bilo, ker smo tam videli g. škofa Urana in slišali njegovo doneče petje, zelo domače je zvenelo tam gori med tolikimi drugimi jeziki in narodnostmi. Ja, posebno vzdušje! Razmišljala sem, kako nas je Gospod lahko zbral toliko na tako deževen dan. Tudi to nam je podaril. Romanje je zaznamovalo tudi lepo druženje pred cerkvijo. Poplačan je bil trud, ki smo ga vložili, da smo prišli gor, nekateri celo peš v dežju. Marija je potem poskrbela za sonce - oblaki so se trgali, ko smo stopili iz cerkve, in nam osvetlilo popoldan, da smo dolgo lahko uživali skupaj, tudi srčki. Ko smo odhajali, smo imeli v duši polno veselja in sonce nas je spremljalo tudi vso pot navzdol.

Če se zmenimo, se uredimo in gremo. To se mi zdi tako lepo pri naši skupini! Vedno je tudi dovolj časa, da si podelimo lepe trenutke, ti pa ostanejo za večno. Hvala Bogu, da imamo drug drugega in si znamo prisluhniti, da svoj čas dobro organiziramo in porabimo tudi drug za drugega. Če daruješ svoj čas drugemu, tudi sam veliko pridobiš. Prisluhneš drugemu, če mu moreš, mu pomagaš, svetuješ, lahko pa ob njem tudi uživaš in si mu preprosto za družbo. To je velikega pomena. Drug od drugega se tudi kaj naučimo, drug drugemu kaj podarimo, tudi kaj nematerialnega. In to je lahko zelo veliko bogastvo!

Da bi še velikokrat lahko izkoristili družbo srčkov in se dejavno vključili vanjo - Bog, daj nam to možnost! Gospod lahko naredi velika dela, če smo mu na razpolago. Vsak sam zase sicer lahko gre na samotni kraj, kar prav tako potrebujemo, ampak druženje prinese neke nove vsebine, svežino in bogastvo, s čimer si skupaj polnimo dušo in duha. Skupaj se zdravimo in smo drug drugemu v oporo, svetlo točko, družbo. To je veliko in za to sem hvaležna Bogu in vsem srčkom.

RAZVEZANI HODIMO SKUPAJ Z VSTALIM KRISTUSOM (nadaljevanje iz strani 6)

10. Kardinal Christoph Schönborn, Duhovnikova sreča. Po stopinjah arškega župnika. Marijina Kongregacija, Ljubljana 2009, str. 92-100. Prevedla Janez Ferkolj in Anton Štrukelj

11. <http://nadskofija-ljubljana.si/druzina/druzine-v-tezavnih-razmerah/>

NEUSTAVLJIVO HREPENENJE (nadaljevanje iz strani 7)

treba resnici na ljubo povedati, da predreligiozno doživljanje ustvarja kompulzivne nevroze, ki vodijo v primitivne religiozne podobe in obrede. Magija, ki nastaja iz nekega poljubnega detajla religije, še ni religija. Toda ti elementi lahko ostanejo tudi pri največjih religioznih tradicijah, celo v judovstvu in krščanstvu. Tu je religija pojmovana kot človekova osebna notranja odprtost do drugega, ki pa pogojuje soočenje s samim seboj, notranji vpogled, ki vključuje etične in sociobiološke elemente. Da bi religija prišla do tiste svobode, ki bi segala do temeljev naše poklicnosti, mora vernik v vsej polnosti poglobiti svojo vero.

S Pfisterjevega stališča se Freudove teorije religije nanašajo zgolj na omejene patološke vidike parareligioznega izkustva, ki pa v nobenem primeru ne morejo pokazati, kaj religija in religiozna doživetja v resnici so, saj Freud o religiji kot o globinskem doživljanju posameznika sploh ne govori.

Literatura:

1. Gostečnik, Christian: Neustavljivo hrepenenje. Ljubljana, Frančiškanski družinski inštitut.

LETNI NAČRT DEJAVNOSTI SKUPINE SRCE ZA OBDOBJE SEPTEMBER 2015-AVGUST 2016

Marija Cigoj

SEPTEMBER 2015

13. 9. Romanje (organizira Tomaž Rozman)
28. 9. **1. srečanje:** O Božji previdnosti (p. Janez Poljanšek)

OKTOBER 2015

4. 10. Kostanjev piknik (rezervni termin 11. 10. 2015; organizira Tomaž Rozman)
26. 10. **2. srečanje:** Predstavitev ankete (p. Ivan Platovnjak)

NOVEMBER 2015

22. 11. Izlet na sv. Katarino (organizira Tomaž Rozman)
23. 11. **3. srečanje:**

DECEMBER 2015

3. 12. Prešernovo gledališče Kranj (organizira Tomaž Rozman)
21. 12. **4. srečanje:** Razločevanje Božje volje po sv. Ignaciju (p. Ivan Hočevar)
31. 12. maša pri Sv. Jožefu, ogled gledališke predstave, silvestrovanje (organizira Gena Papis)

JANUAR 2016

9. 1. Pohod / izlet - Primorska (rezervni termin 16. 1. 2015; organizira Nevio Santin)
25. 1. **5. srečanje:** Zadnje mesto (Lk14) (p. Janez Poljanšek)

FEBRUAR 2016

7. 2. Izlet-romanje na Višarje (organizira Tomaž Rozman)
21. 2. Pohod k sv. Primožu (organizira Tomaž Rozman)
22. 2. **6. srečanje:** Priprava na post in Veliko noč

MAREC 2016

- 4.-6.3. Duhovne vaje v Logarski dolini (organizira Maja Žvokelj)
19. 3. Planinski izlet (organizira Helena Škrlep)
21. 3. **7. srečanje:** Priprava na Slovenski katoliški dan 2016

APRIL 2016

25. 4. **8. srečanje:**
30.4.-2.5. Počitnice na Veliki planini (organizirata Tomaž Rozman in Zdenka Ribnikar)

MAJ 2016

8. 5. Pot romarjev iz Žalostne gore na Zaplaz (vabi Alenka Tomc)
22. 5. Izlet po Primorski (vodi Silvan Pipan)
23. 5. **9. srečanje:**

JUNIJ 2016

19. 6. Zaključek »srčkovega leta« in sv. maša
20. 6. **10. srečanje:** Zahvala, kesanje, pogled naprej (p. Viljem Lovše)

JULIJ, AVGUST 2016

25. 7. Maša in družabno srečanje
10.-20. 8. Skupne počitnice Murter
22. 8. Maša in družabno srečanje

Organizirani bodo še drugi dogodki, o katerih bomo obveščali sproti.

Srečanja skupine SRCE so enkrat mesečno, praviloma četrti ponedeljek v mesecu ob 19⁴⁵ pri sv. Jožefu. Teme srečanj bodo družina, občestvo, veselje, usmiljenje (leto usmiljenja), sinoda o družini in Slovenski katoliški dan.